22/04/2023

Ο Άγιος Απόστολος Θωμάς – Ο φλογερός ιεραπόστολος των Ινδιών και η Τιμία Ζώνη της Θεοτόκου

/ Βίοι Αγίων

Την πρώτη Κυριακή μετά την Ανάσταση η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του αγίου ενδόξου αποστόλου Θωμά και διαβάζεται στις εκκλησίες η σχετική περικοπή της ψηλάφησης του Κυρίου από αυτόν. Δεν είναι τυχαία αυτή η επιλογή. Έρχεται να επιβεβαιώσει, μαζί με τις τόσες άλλες μαρτυρίες, ότι ο Κύριος αναστήθηκε όντως από τους νεκρούς.

- *Της Δέσποινας Σωτηρίου*

Ο **Θωμάς** κατά θεία παραχώρηση ζήτησε να έχει απτή εμπειρία της Ανάστασης του Χριστού. Να βάλλει τα χέρια του «επί των τύπων των ήλων» και να πιστέψει στο υπέρτατο γεγονός.

Για πολλούς είναι «ο άπιστος Θωμάς», όχι ο μαθητής που δεν πίστευε αλλά ο μαθητής που ζήτησε αποδείξεις ώστε να πεισθεί.
Οι τρεις Ευαγγελιστές, ο Ματθαίος (ι΄ 3), ο Μάρκος (γ΄ 18) και ο Λουκάς (α΄ 15 & Πράξ. α΄ 13) αναφέρουν το όνομα του **Θωμά** στον κατάλογο των δώδεκα Αποστόλων. Ο **Ιωάννης**, επίσης αναφέρει τον **Απόστολο Θωμά** σημειώνοντας «Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος» (Ιω. κ΄ 24 & κα΄ 2).
Το όνομά του, «Τέομα», στην αραμαϊκή γλώσσα σημαίνει δίδυμος. Δεν είναι βέβαιο αν ήταν πράγματι δίδυμος με άλλο παιδί που γεννήθηκε ταυτόχρονα. Οι αγιογραφικές πληροφορίες για τον **Απόστολο Θωμά** είναι σχετικά λίγες και γι' αυτό έχουν εγερθεί κατά καιρούς αυθαίρετες ερμηνείες για το πρόσωπό του.

Ο Άγιος Θωμάς στα Ευαγγέλια

Ο **Άγιος Θωμάς** ήταν Ιουδαίος στην καταγωγή και ασκούσε το επάγγελμα του ψαρά. Ο τρόπος με τον οποίο τον κάλεσε ο Κύριος στον κύκλο των δώδεκα Αποστόλων δε μας είναι γνωστός. Πολύ λίγες είναι και οι πληροφορίες που μας δίνουν τα Ευαγγέλια και οι Πράξεις των Αποστόλων για τον **Απόστολο Θωμά**, ενώ λίγα λόγια του Αγίου συγκράτησαν και έγραψαν οι Ευαγγελιστές.
Στη μία περίπτωση ο Κύριος λέγει στους Αποστόλους «καὶ ὅπου ἐγώ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.», δηλαδή εσείς, οι μαθητές μου, ξέρετε που πηγαίνω τώρα, όπως ξέρετε και τον δρόμο που οδηγεί εκεί. Στα λόγια αυτά απαντά ο Θωμάς: «Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;» δηλαδή δεν ξέρουμε πού πηγαίνεις και αφού δεν ξέρουμε τον τόπο, πώς μπορούμε να ξέρουμε τον δρόμο που οδηγεί εκεί;» (Ιω ιδ΄ 4-5)
Σε άλλη περίπτωση παίρνει τον λόγο ο **Θωμάς**, όταν ο Κύριος και οι μαθητές του βρίσκονται στην πέραν του Ιορδάνου χώρα για να αποφύγουν τον πρόωρο διωγμό των Ιουδαίων. Τότε τους είπε ο Κύριος ότι πέθανε ο **Λάζαρος** στη **Βηθανία** και πρέπει να επιστρέψουν εκεί. «Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν... εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.» (Ιω. ια΄ 14.16).

Η ψηλάφισις του Θωμά

Η τρίτη και βαρυσήμαντη περίπτωση που αναφέρουν τα ευαγγέλια σχετικά με τον **Θωμά**, είναι η απαίτησή του να δει αναστημένο τον Χριστό, να ψηλαφίσει τις πληγές Του και τότε να πιστέψει στην Ανάστασή Του.

Μας περιγράφει το γεγονός αυτό ο Ιωάννης (κ΄ 19-29)

Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν. Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος,

οὐκ ἦν μετ’ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ’ ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ’ αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

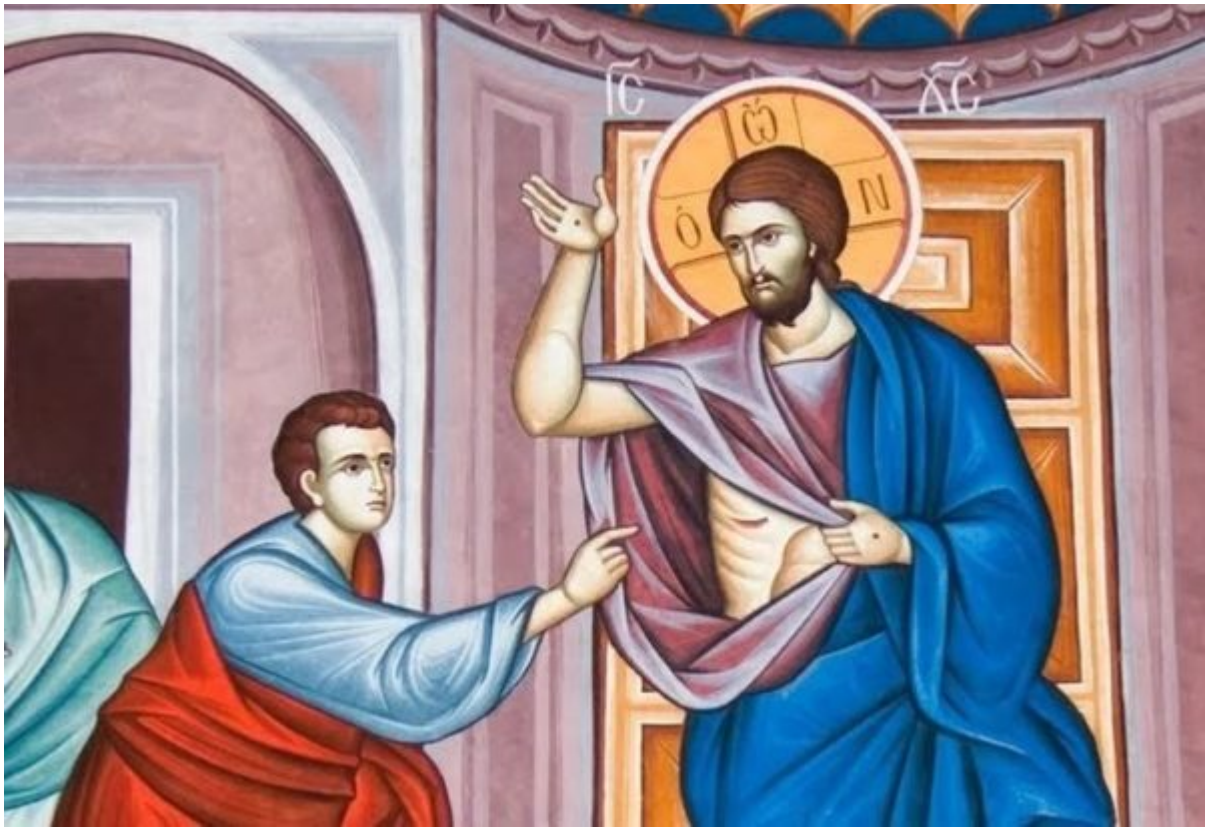

Ο Άγιος Θωμάς στην Ινδία

Όπως γράφει στην ιστοσελίδα του **Ιερού Ναού Αγίου Αποστόλου Θωμά Αμπελοκήπων (Γουδή)**, πληροφορίες για το βίο του λαμβάνουμε από το αρχαίο χριστιανικό έργο **«Πράξεις Θωμά»** ένα χριστιανικό έργο, μάλλον του 3ου αι., αποδεκτό από την Εκκλησία. Το ελληνικό χειρόγραφο που περιέχει τις πράξεις του **Αγίου Θωμά** στην Ινδία, σώζεται στην **Ιερά Μονή της Μεγίστης Λαύρας**.

Σύμφωνα με την παράδοση, μετά την επιφοίτηση του **Αγίου Πνεύματος** και την προτροπή του **Χριστού** «πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ

εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.» (Μαρκ. ιστ΄ 15) ο **Απόστολος Θωμάς** κήρυξε το Ευαγγέλιο στην **Περσία** και τη χώρα των **Ινδιών**.

Μετά από Θεία Παρέμβαση, ο **Άγιος Θωμάς** ταξίδεψε στην Ινδία, ως δούλος του εμπόρου Αμβανή. Ο Αμβανής είχε σταλεί από τον Ινδό βασιλιά Γουνδιαφόρο, στην Ιερουσαλήμ, για να βρει ένα κτίστη ο οποίος θα αναλάμβανε την ανέγερση ενός ανακτόρου. Υπό αυτήν την ιδιότητα ο **Άγιος Θωμάς** οδηγήθηκε στην Ινδία. Κατά την διάρκεια του ταξιδιού, ο Άγιος Θωμάς ξεκίνησε το ιεραποστολικό του έργο, βαπτίζοντας Χριστιανούς πολλούς ειδωλολάτρες.

Ο **Άγιος Θωμάς** παρουσιάστηκε στον βασιλιά Γουνδιαφόρο και από αυτόν έλαβε την εντολή και το απαραίτητο χρυσάφι ώστε να του χτίσει ένα ανάκτορο. Αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του Αγίου Θωμά, ο Γουνδιαφόρος αναγκάστηκε να φύγει από την πόλη. Κατά την διάρκεια της απουσίας του, η οποία διήρκεσε τρία χρόνια, ο **Άγιος Θωμά**ς λάμβανε με εντολή του βασιλιά χρυσάφι το οποίο έπρεπε να χρησιμοποιήσει για την ανέγερση του ανακτόρου. Αντί αυτού όμως, ο **Άγιος Θωμάς** ανέπτυξε μεγάλη ιεραποστολική δράση στην περιοχή και το χρυσάφι το μοίραζε στους φτωχούς.

Η δράση αυτή του Αγίου, έφτασε στα αυτιά του Γουνδιαφόρου, ο οποίος τον κάλεσε να απολογηθεί για τις πράξεις του. Ο Άγιος αποκρίθηκε στον βασιλιά λέγοντας του ότι πράγματι του έκτισε ένα παλάτι, με την μόνη διαφορά ότι το παλάτι αυτό είναι στον ουρανό, εννοώντας ότι οι καλές πράξεις που έγιναν με το χρυσάφι του Γουνδιαφόρου, του εξασφάλισαν μια θέση στην Ουράνια Βασιλεία του **Ιησού Χριστού**. Ο βασιλιάς θεωρώντας ότι ο **Άγιος Θωμάς** τον κοροϊδεύει διέταξε την φυλάκισή του. Η Θεία Πρόνοια όμως οδήγησε έτσι τα πράγματα ώστε ο βασιλιάς πείστηκε για την αλήθεια των λόγων του Αγίου. Τον έβγαλε από την φυλακή και βαπτίσθηκε Χριστιανός από τον Άγιο. Το παράδειγμα του Γουνδιαφόρου ακολούθησαν πολλοί και βαπτίσθηκαν και αυτοί Χριστιανοί.

Το Μαρτύριο

Ο **Άγιος Θωμάς** έχοντας τελειώσει το αποστολικό του έργο στην περιοχή αυτή, ταξίδεψε προς τα ανατολικά και έφτασε σε μια άλλη περιοχή της **Ινδίας** όπου βασιλιάς ήταν ο Μίσδιος. Στον τόπο αυτό, για άλλη μια φορά, ο **Άγιος Θωμάς** άρχισε να «αλιεύει» ψυχές, βαπτίζοντας πολλούς χριστιανούς. Μεταξύ αυτών που βαπτίσθηκαν ήταν και η γυναίκα του Μισδίου, η Μιγδονία. Αυτή ήταν και η αιτία που ο **Άγιος Θωμάς** φυλακίστηκε μετά από εντολή του βασιλιά.

Στην φυλακή, συνέχισε το αποστολικό του έργο, βαπτίζοντας ανθρώπους μεταξύ των οποίων και τα παιδιά του βασιλιά. Μετά από αυτό ο Μίσδιος έδωσε εντολή να θανατωθεί ο Άγιος. Στην πόλη Μαλιαπούρ στρατιώτες του Μισδίου θανάτωσαν τον Άγιο Θωμά δια λογχισμού. Η χρονολογία του θανάτου του υπολογίζεται στα 72 μ.Χ.

Οι Χριστιανοί της περιοχής έθαψαν το σώμα του και στον τάφο του γίνονταν πολλά θαύματα. Το ιερό λείψανο του **Αγίου Θωμά**, παρέμεινε εκεί έως ότου ο Κωνστάντιος, γιος του Μεγάλου Κωνσταντίνου, το μετέφερε στην Κωνσταντινούπολη το 357 μ.Χ. στον Ναό των Αγίων Αποστόλων. Το 1204 μ.Χ. το λείψανο μεταφέρθηκε στην Ρώμη, μαζί με τα λείψανα άλλων Αγίων που είχαν συγκεντρωθεί στην Βασιλεύουσα.

Η Κάρα του **Αγίου Θωμά** βρίσκεται στη **Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Πάτμου**.

Η Τιμία Κάρα του Αγίου Θωμά στη Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Πάτμου

Αποτμήματα του Ιερού Λειψάνου του βρίσκονται στη **Μονή Παντελεήμονος Αγίου Όρους**, στο Κοπτικό Πατριαρχείο της Αιγύπτου, στον Συρο – Ιακωβιτικό Ναό της Μοσούλης και στο ναό του **Αγίου Θωμά** στη πόλη Ορτόνα της Ιταλίας.

Η μνήμη του **Απόστολου Θωμά** εορτάζεται στις **6 Οκτωβρίου**. Το γεγονός της προσωπικής του εμπειρίας με τον Κύριο τιμάται την πρώτη **Κυριακή μετά το Πάσχα**. Η Κατάθεσις των Ιερών Λειψάνων του **Αγίου Θωμά** εορτάζεται στις **20 Ιουνίου**.

Ο Άγιος Θωμάς και η Τιμία Ζώνη της Θεοτόκου

Μετά την **Κοίμηση της Θεοτόκου**, που κατά τις υπάρχουσες μαρτυρίες συνέβη

το 47 μ.Χ. σε ηλικία 59 ετών στη **Γεθσημανή**, στην οικία του **Ευαγγελιστού Ιωάννη** -στον οποίο ο **Ιησούς** την είχε εμπιστευτεί από τον Σταυρό Του- διασώθηκαν εκτός από τα σπάργανα του τάφου της, δύο από τα θεομητορικά της άμφια· η Εσθήτα και η Ζώνη.

Σύμφωνα με την παράδοση η **Παναγία** κατασκεύασε η ίδια τη Ζώνη της με τρίχες καμήλας. Τις τελευταίες στιγμές της επίγειας ζωής της, κοντά της βρέθηκαν με τρόπο θαυμαστό, «επί νεφελών» οι Απόστολοι οι οποίοι εκείνη την περίοδο δεν ήταν όλοι στα Ιεροσόλυμα, αλλά σε μακρινούς τόπους όπου κήρυτταν το Ευαγγέλιο. Όταν εκοιμήθη η Θεοτόκος, οι Απόστολοι με ψαλμούς και ύμνους, εναπόθεσαν την Αγία Σορό της σε «καινόν μνημείον» στη Γεθσημανή. Τρεις μέρες μετά την κοίμησή της, η Παναγία μετέστη στους ουρανούς.

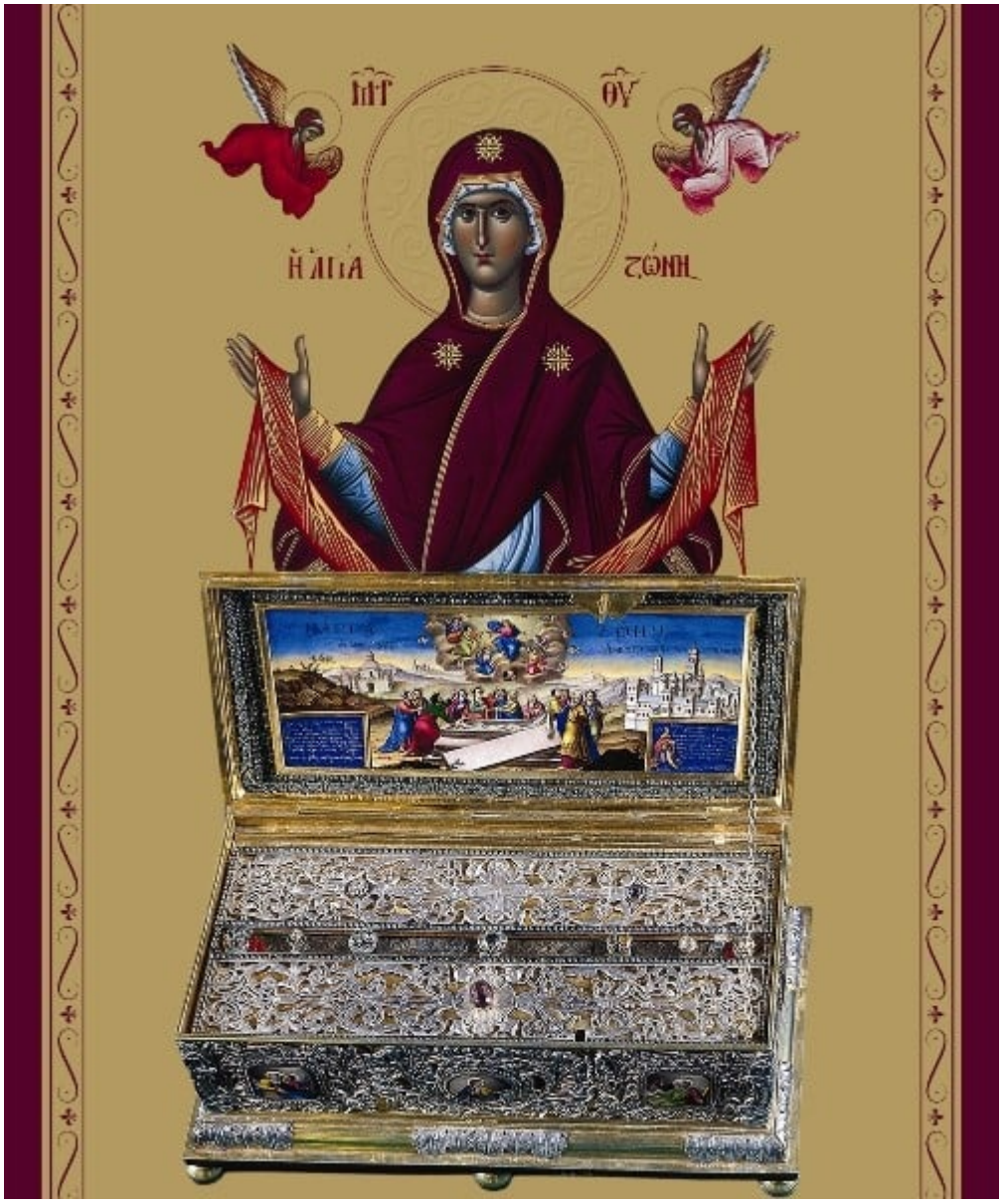

Σύμφωνα με την παράδοση, κατά θείαν οικονομίαν, ο **Απόστολος Θωμάς** ευρισκόμενος στις **Ινδίες** δεν ήταν παρών στην κηδεία της **Θεομήτορος**. Εκεί,

μετά από τρεις ημέρες, και ενώ τελούσε τη Θεία Λειτουργία, βρέθηκε στη Γεθσημανή με θαυμαστό τρόπο και υπήρξε μάρτυρας της μεταστάσεως της. Τότε παρακάλεσε την **Παναγία** να του δώσει για ευλογία τη **Ζώνη** της και εκείνη, καθώς ανέβαινε στους ουρανούς, του έριξε το Ιερό κειμήλιο. «Πρὸς δόξαν ἀκήρατον, ἀνερχομένη Ἁγνή, χειρί σου δεδώρησαι, τῷ Ἀποστόλῳ Θωμᾷ, τὴν πάνσεπτον Ζώνην σου.» ψάλλουμε στο απολυτίκιο της εορτής της Καταθέσεως της Τιμίας Ζώνης.

Στη συνέχεια ο **Άγιος Θωμάς** έτρεξε προς τον τάφο της **Θεοτόκου**, όπου συνάντησε τους άλλους Αποστόλους να προσεύχονται και τους παρακάλεσε να ανοίξουν τον τάφο για να προσκυνήσει το θεοδόχο σώμα της. Έτσι αποφάσισαν, για χάρη του Αποστόλου που δεν πρόφτασε, να ανοίξουν τον τάφο. Μη ευρόντες το σώμα της Θεοτόκου, παρά μόνο τα εντάφια σπάργανα, τον ασφάλισαν και πάλι, αφού προηγουμένως τους περιέλουσε υπέροχη ευωδία.